

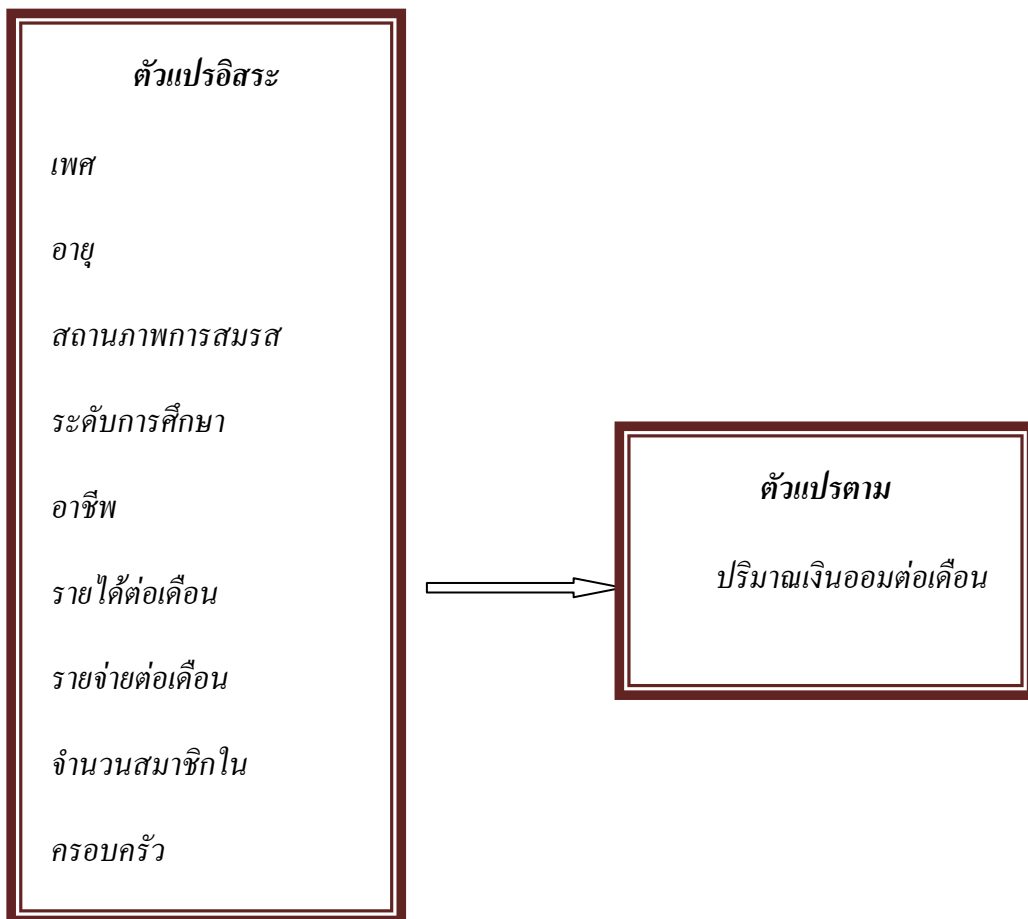
บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

2.1 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องที่วิจัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อการออมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร สามารถแสดงได้ดังนี้

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการออมของประชาชน

กรอบแนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมออมของปัจจัยที่มีผลต่อการออมของประชาชน

รูปแบบการออม

ปริมาณเงินออมต่อเดือน

รูปแบบการออม

เงินฝากธนาคาร

การซื้อกรมธรรม์ประกันชีวิต

การซื้อกองทุนรวม

การซื้อพันธบัตรรัฐบาล

การซื้อสลากออมสิน

การซื้อสลากธนาคารเพื่อการเกษตรและ

สหกรณ์การเกษตร(สลาก ธ.ก.ส.)

การซื้อหุ้นในตลาดหลักทรัพย์

การซื้อทรัพย์สินในลักษณะอื่นๆ

จุดมุ่งหมายของการออม

เพื่อใช้เป็นแหล่งลงทุนในอนาคต

เพื่อใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน

เพื่อการซื้อสินทรัพย์ถาวร เช่น บ้าน ที่ดิน

เพื่อการซื้อรถยนต์

เพื่อต้องการดอกเบี้ย

เพื่อการลดหย่อนภาษี

เพื่อไว้ใช้ในยามชรา / ใช้ในยามเกษียณอายุ

เพื่อการซื้อเครื่องประดับและทองคำ

เพื่อเป็นหลักประกันการกู้ยืม

เพื่อช่วยให้ฐานะทางเศรษฐกิจมีความมั่นคง

2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการออม

ในการศึกษางานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวกับการออมมาเป็นแนวทางในการศึกษาดังนี้

1. ทฤษฎีรายได้สัมบูรณ์ (Absolute Theory of Consumption) เป็นแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีการใช้จ่ายอุปโภคบริโภค ซึ่งสามารถเขียนเป็นสมการการบริโภคได้ดังนี้ (กฤตยา ตติรังสรรค์สุข, 2544)

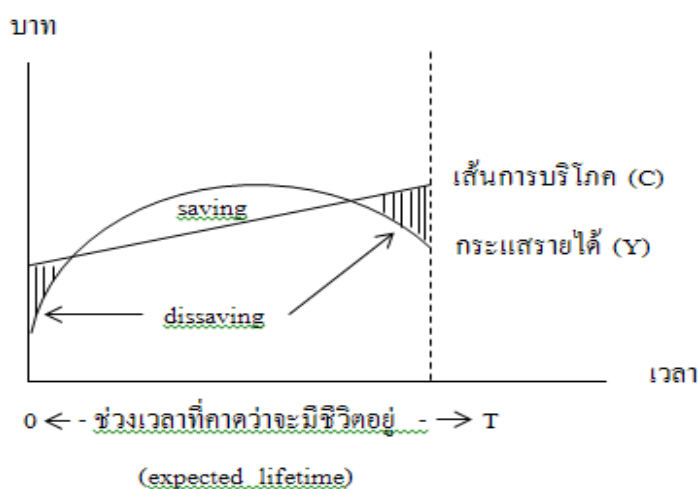
$$C = C_a + bY_d$$

จากสมการข้างต้นจะเห็นว่า สมการค่าใช้จ่ายในการบริโภคนั้นจะประกอบไปด้วย 2 ส่วน โดยส่วนแรก C_a จะหมายถึง ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเมื่อรายได้ที่นำไปใช้จ่ายได้ (Y_d) มีค่าเป็นศูนย์ ส่วนที่สองจะเป็นค่าใช้จ่ายการบริโภคในขณะที่รายได้ที่นำไปใช้จ่ายได้ไม่เป็นศูนย์ ซึ่งค่าใช้จ่ายการบริโภคในส่วนนี้คือ bY_d ทั้งนี้ b จะหมายถึง ค่าความโน้มเอียงของส่วนเปลี่ยนแปลงในการบริโภค หรือที่เรียกว่า ค่า MPC (Marginal Propensity to Consume) ทั้งนี้ ค่า b หรือค่า MPC จะเป็นค่าที่อยู่ระหว่าง 0 และ 1 หรือ $0 < b = MPC < 1$ นั่นคือ ถ้าหาก ค่า b มีค่าเท่ากับ 0.8 จะหมายความว่า เมื่อรายได้เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเพิ่มขึ้น 0.8 หน่วย และค่าใช้จ่ายในการออมเพิ่มขึ้น 0.2 หน่วย

2. ทฤษฎีรายได้ถาวร (อมรทิพย์ แท้เที่ยงธรรม, 2547) เป็นทฤษฎีที่ฟริดแมนได้แสดงความคิดเห็นถึงการไม่เห็นด้วยเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ในขณะใดหนึ่งกับค่าใช้จ่ายในการบริโภคทั้งหมดในขณะนั้น โดยฟริดแมนได้แบ่งรายได้และรายจ่ายออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ถาวร และส่วนที่แปรเปลี่ยนไปชั่วคราวโดยไม่คาดฝัน ซึ่งส่วนที่แปรเปลี่ยนชั่วคราวนั้น ในระยะยาวอาจจะมีการเพิ่มขึ้นชั่วคราว หรือมีการลดลงชั่วคราว และในที่สุดก็หักล้างกันไป คงเหลือแต่เพียงส่วนที่ถาวรเท่านั้น ทั้งนี้ฟริดแมนได้ทำการสรุปถึงข้อสมมติของความสัมพันธ์ระหว่างรายได้และค่าใช้จ่ายของการบริโภคไว้ดังนี้

1. รายได้ถาวรจะไม่มีความสัมพันธ์กับไม่มีความสัมพันธ์กับรายได้ชั่วคราว
2. ค่าใช้จ่ายในการบริโภคถาวรจะไม่มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายในการบริโภคชั่วคราว
3. รายได้ชั่วคราวจะไม่มีความสัมพันธ์กับค่าใช้จ่ายในการบริโภคชั่วคราว

3. ทฤษฎีวิถีจักรชีวิต (อมรทิพย์ แท้เที่ยงธรรม, 2547) เป็นทฤษฎีที่แอนโดและโมคิเกลียนี้ ได้ทำการกล่าวถึงรายได้ของบุคคลในตลอดช่วงของชีวิต ซึ่งสามารถสรุปได้ว่า ในช่วงต้นของชีวิตและช่วงปลายของชีวิต ระดับรายได้จะมีน้อย เนื่องจากในช่วงต้นของชีวิตบุคคลจะมีรายได้น้อย บุคคลก็จะทำตัวเสมือนเป็นผู้ยืม (borrower) ส่วนในช่วงกลางของชีวิตจะมีการออมในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากจะต้องชดใช้หนี้สินเดิมที่เคยยืมไปในช่วงต้นของชีวิตพร้อมกันนี้ก็ทำการเก็บออมไว้ใช้จ่ายสำหรับยามชราหรือในช่วงของปลายชีวิต ดังแสดงในภาพประกอบ 2.1

ภาพประกอบ 2.1 กระแสรายได้ตลอดช่วงชีวิตของบุคคลและเส้นการบริโภค
อ้างถึง : อมรทิพย์ แท้เที่ยงธรรม, 2547 : 110

2.3 ผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องสำหรับผู้ที่เคยทำการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมของการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมสามารถสรุปได้ดังนี้

กนกวรรณ วิเชียร(2555) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยมีวัตถุประสงค์การศึกษา เพื่อทำการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ ในสังกัดมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยทำการศึกษาปัจจัยด้านพื้นฐานส่วนบุคคล และปัจจัยด้านเศรษฐกิจ ซึ่งใช้

กลุ่มตัวอย่างของข้าราชการและลูกจ้างประจำ จำนวน 320 คน โดยสถิติที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล คือ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และการทดสอบค่า ไค-สแควร์ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า รูปแบบการออมจะเป็นการออมโดยผ่านธนาคาร มากที่สุด สำหรับผลการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออม พบว่า ปัจจัย พื้นฐานที่มีความสัมพันธ์กับปริมาณการออม อย่าง มีนัยสำคัญ ที่ระดับ 0.05 คือ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อายุราชการ และประเภทบุคลากร ส่วน ปัจจัยด้านเศรษฐกิจพบว่า รายได้เฉลี่ยต่อเดือน รายจ่ายเฉลี่ยต่อเดือน และหนี้สินโดยเฉลี่ยต่อเดือน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำในสังกัดมหาวิทยาลัย ศรีนครินทรวิโรฒ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับนัยสำคัญ 0.05

กฤติภาส เลิศสงคราม (2555) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานบริษัทอสังหาริมทรัพย์ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือ การศึกษา จำนวนเงินออม รูปแบบการออม จุดมุ่งหมายของการออม ตลอดจนการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการออมของพนักงานบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ส่วนใหญ่จะออมเงินในสถาบันการเงิน และมีเงินออมต่ำกว่า 5,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 29.37 จุดมุ่งหมายในการออมส่วนใหญ่จะไว้ใช้จ่ายในยามฉุกเฉิน ในด้านของปัจจัยที่มีผลต่อการออมของพนักงานบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ พบว่ามี 3 ปัจจัย ที่มีผลต่อการออมของพนักงานบริษัทพัฒนาอสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ จำนวนสมาชิกในครอบครัว รายได้ต่อเดือน และค่าใช้จ่ายเพื่อซื้อสินค้าและบริการต่อเดือน

ชลธิชา อัสวนิรันดร (2552) ได้ทำการศึกษา การออมเพื่อความมั่นคงยามสูงวัย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงระดับการออม รวมถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับการออมเพื่อความมั่นคงยามสูงวัย ในการศึกษาครั้งนี้ได้เลือกศึกษาเฉพาะประชากรอายุระหว่าง 50-59 ปี ผลการศึกษาพบว่า รายได้สามารถอธิบายการแปรผันของระดับการออมเพื่อความมั่นคงยามสูงวัยได้ดีที่สุด รองลงมาคือ การมีหลักประกันด้านเศรษฐกิจ ความเพียงพอของรายได้ ระดับการศึกษา (ระดับประถมศึกษาและไม่ได้ศึกษา) สถานภาพโสด จำนวนผู้พึ่งพิงในครัวเรือน อายุ สถานภาพเคยสมรส เพศ และการมีภาระหนี้สิน ตามลำดับ

พิศกุล ปัญญา (2554) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ โดยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาคือ ศึกษาจำนวนเงินออม รูปแบบ วัตถุประสงค์ในการออม และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ ซึ่งผลการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่การตลาดส่วนใหญ่ออมเงินน้อยกว่า 10,000 บาท ส่วนรูปแบบของการออมนั้นจะเป็นการออมเงินรูปแบบผลิตภัณฑ์ทางการเงินต่างๆ และมีวัตถุประสงค์ในการออมเพื่อเก็บไว้ใช้ในยามชราภาพ หรือเจ็บป่วยมากที่สุด ในด้านของ

ปัจจัยที่มีผลต่อการออม พบว่า สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา และรายได้ต่อเดือน มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดหลักทรัพย์ในทางบวก

วรเวศม์ สุวรรณระดา และสมประวิณ มันประเสริฐ (2551) ได้ทำการศึกษา ปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการออมของผู้มีงานทำในประเทศไทย ซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการศึกษาปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการออมของผู้มีงานทำในประเทศไทย รวมไปถึงปัจจัยสำคัญที่มีส่วนในการกำหนดอัตราการออมของผู้ที่มีงานทำที่ เป็นผู้ออม ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ผู้มีงานทำมีแนวโน้มที่จะเป็นผู้ออมหากมีระดับรายได้เพิ่มขึ้น หรือมีรายได้อย่างสม่ำเสมอ โดยความโน้มเอียงในการออมมีค่าเท่ากับ 0.345 และ 0.264 นอกจากนี้พบว่า การกู้ยืมเงินทำให้ผู้ที่มีงานทำมีแนวโน้มที่จะไม่ออม อายุของผู้มีงานทำ มีความสัมพันธ์ในทิศทางเดียวกันกับการออม และการหย่าร้างจะมีแนวโน้มในการตัดสินใจออมในระยะยาวในทางบวก

ปรเมศวร์ ว่องพิริยพงศ์ (2551) ได้ทำการศึกษา การออม และการลงทุนของพนักงานภาคเอกชน โดยมีวัตถุประสงค์คือ การศึกษาขนาด รูปแบบ จุดมุ่งหมาย และศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการออมและการลงทุน โดยการศึกษาจะใช้ Chi-square ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ขนาดการออมและการลงทุนรวมกันของภาคเอกชน มีมูลค่ารวม 493,472.3 บาท มีสัดส่วนการออมและการลงทุนในรูปของตัวเงินมากที่สุด รองลงมาในรูปแบบของตราสารทางการเงิน และสินทรัพย์ตามลำดับ สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการออม พบว่า เพศชายมีขนาดของการออมและการลงทุนมากกว่าเพศหญิง และพนักงานที่มีระดับการศึกษาที่สูงกว่าปริญญาตรีจะมีขนาดของการออมและการลงทุนที่ใหญ่กว่าพนักงานที่มีระดับการศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญาตรี และสถานภาพการสมรสมีขนาดของการออมและการลงทุนมากที่สุด นั่นคือ สถานภาพการสมรสมีความสัมพันธ์กับการออมเป็นบวก

ศิริอรุณ อนันตวิรุฬห์ (2550) ได้ทำการศึกษาเรื่อง พฤติกรรมการออมเพื่อการเตรียมเกษียณอายุของลูกจ้างสถานประกอบการเอกชนขนาดใหญ่ ในกรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบการออม วัตถุประสงค์ของการออม จำนวนเงินออม ปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อ การออม และความเพียงพอของรายได้หลังเกษียณอายุของลูกจ้างสถานประกอบการเอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานคร โดยทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และสถิติเชิงอนุมาน ใช้ในการคำนวณหาปริมาณเงินออมหลังเกษียณ และปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการออมเพื่อการเตรียมเกษียณอายุของลูกจ้างสถานประกอบการเอกชนขนาดใหญ่ในกรุงเทพมหานคร ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความถดถอยหลายตัวแปร ซึ่งผลการศึกษาพบว่าในระดับสูงส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ทำการออมโดยสมัครใจในทางบวก เงินเดือน

หรือค่าจ้าง ค่าล่วงเวลา โบนัส และรายได้อื่น เป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อปริมาณเงินออมของกลุ่มตัวอย่างในทางบวก ความสัมพันธ์ในทางบวกกับการออมในรูปแบบสินทรัพย์ที่มีสภาพคล่องสูง

สรุป

จากการทบทวนเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยรวมแล้วจะเป็นการศึกษาพฤติกรรมของการออมตลอดจนปัจจัยที่มีผลต่อการออมในแต่ละกรณีศึกษา อาทิ ทำการศึกษาพฤติกรรมการออมของข้าราชการและลูกจ้างประจำ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ การศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ การศึกษาพฤติกรรมการออมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของเจ้าหน้าที่การตลาดบริษัทหลักทรัพย์ ทำการศึกษาปัจจัยกำหนดพฤติกรรมการออมของผู้มีงานทำในประเทศไทย การศึกษาการออมและการลงทุนของพนักงานภาคเอกชน ตลอดจนการศึกษาพฤติกรรมการออมเพื่อการเตรียมเกษียณอายุของลูกจ้างสถานประกอบการเอกชนขนาดใหญ่ ในกรุงเทพมหานคร

แต่สำหรับในการศึกษานี้จะทำการศึกษาพฤติกรรมและปัจจัยที่มีผลต่อการออมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยจะทำการศึกษาในด้านต่างๆ ดังนี้ คือ 1) ศึกษาพฤติกรรม การออมของประชาชนในเขตกรุงเทพมหานคร โดยทำการศึกษาในด้านของรูปแบบของการออม ปริมาณเงินออม และจุดมุ่งหมายในการออม 2) ศึกษาปัจจัยส่วนบุคคลที่มีความสัมพันธ์กับ ปริมาณเงินออม ซึ่งจะใช้ค่าสถิติไคสแควร์